

РЕШЕНИЕ

№ 377

гр. Варна, 24.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Цвета Павлова

Членове: Пламен Ат. Атанасов
Деница Добрева

при участието на секретаря Жасмина Ив. Райкова
като разгледа докладваното от Пламен Ат. Атанасов Въззивно гражданско дело № 20223100502596 по описа за 2022 година

произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.259 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на “Фронтекс Интернешънъл” ЕАД, с ЕИК 200644029, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.“Хенрик Ибсен“ №15, ет.6, представлявано от Л.К.Д., действащо чрез юрисконсулт Р. М., против Решение №3139 от 19.10.2022г., постановено по гр.д.№16970/2021г. по описа на Районен съд Варна, в частта, с която са отхвърлени предявените от жалбоподателят искове с правно основание чл.422 от ГПК вр. с чл.415 от ГПК, чл.430 от ТЗ и чл.79, ал.1 от ЗЗД, против Г. К. С., с ЕГН *****, с адрес: *****, със съдебен адрес: *****, чрез адв.Т. И., за приемане на установено, че въззиваемият дължи на въззивника разликата над 355.82лв. до 3394.40лв., представляваща главница по Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409, сключен на 22.02.2017г. с “БНП Париба Пърсънъл Файненс” ЕАД, вземането по който е прехвърлено на жалбоподателя с Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.08.2019г. и Приложение 1 към Приемо-предавателен протокол от 05.03.2020г. и сумата от 1344.68лв., представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 05.02.2019г. до 05.02.2021г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда до окончателното ☐ изплащане, за които суми е издадена Заповед за изпълнение №3057/30.06.2021г. по ч.гр.д.№9496/2021г. по описа на РС Варна.

В жалбата се излага, че решението на РС Варна е неправилно в атакуваната му част,

като се оспорва изводът на първоинстанционният съд, че клаузата уреждаща размерът на годишния лихвен процент /ГЛП/ е нищожна като противоречаща на добрите нрави, тъй като размерът на договорната лихва надхвърля трикратно размера на законната лихва, съответно че е налице основание за приспадане на извършени плащания от длъжника от претендираната главница. Сочи се, че към момента на сключване на процесния договор-на 22.02.2017г., е действала разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК /в сила от 23.07.2014г./, според която годишния процент на разходите /ГПР/ не може да надвишава пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения. Сочи се, че в договора за кредит е предвиден ГПР в размер от 46.03 % и размер на годишния лихвен процент от 36.14 %, като договорът е сключен при фиксиран лихвен процент по смисъла на §1, т.5 от ЗПК. Сочи се, че съгласно ПМС №426/18.12.2014г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения, законната лихва е десет процентни пункта. Ето защо по правилото на чл.19, ал.4 от ЗПК, договорният ГПР не следва да надвишава 50 %, като в процесния случай договореният размер на ГПР е 46.03 %, което е в законоустановените граници. Поддържа се, че изложеното важи и за фиксирания годишен лихвен процент, чиито договорен размер е 36.14 %. Оспорват се изводите на първоинстанционният съд, че ГЛП и ГПР противоречат на добрите нрави, като се поддържа, че при формирането им, съдът се е позовал на стара съдебна практика, според която уговорката за ГПР /възнаградителна лихва/, която надвишава трикратно размера на законната лихва е нищожна, поради противоречие с добрите нрави. Твърди се, че позоваването на въпросната съдебна практика, е неправилно с оглед изричната законова регламентация. На следващо място се поддържа, че към датата на сключване на процесния договор няма уредена законова или подзаконова рамка, респективно няма обективен критерий за преценка дали с клаузата за възнаградителна лихва са нарушени добрите нрави и са създадени условия за неоснователно обогатяване на кредитора. Ето защо съдът е следвало да съобрази обстоятелствата, при които е сключен договорът, а именно че кредитодателят е небанкова финансова институция, предоставяща парични средства по занятие, без каквито и да е обезпечения и с висок риск от несъбираемост. Следвало е да съобрази още, че кредитодателят е търговец, който следва да реализира печалба и това не противоречи на добрите нрави. Поддържа се, че практиката на съдилищата за обявяване на недействителни на съглашения за възнаградителна лихва и ГПР, които надвишават три пъти законната такава за просрочени задължения, е преустановена с приемането на новата ал.4 на чл.19 от ЗПК, която увеличава размера на пет пъти, който се явява по-адекватен. Сочи се, че аргументи за валидност на съглашения за размера на възнаградителната лихва уговорена до 5 кратния размер на законната такава, се черпят от обсъждането на законодателната промяна /Стенограма от обсъжданията на проекта на ЗИД на ЗПК №454-01-8 от 30.01.2014г., 42-то НС/, където се обосновава нужда от предоставяне на по-високи лихвени лимити за финансови небанкови институции, чиято кредитна дейност е застрашена с висока степен на несъбираемост и приходите от лихви следва да покриват загуби от рисков кредитиране на неплатежоспособни длъжници, формиращо 50 % от оборотната дейност. Сочи се, че по тези съображения в парламента се е наложило поставяне на лимит, позволяващ договаряне на лихвени проценти от 50 процентни

пункта. В този смисъл се поддържа, че първоинстанционният съд е следвало да съобрази, че въззиваемият е имал възможност да избира с каква институция да сключи договор за кредит и последният е избрал именно небанкова финансова институция, която не е изисквала никакво обезпечение на предоставената сума, в замяна на по-висок лихвен процент. Твърди се, че въззиваемият сам е направил този избор, респективно се оспорва формираният в атакуваното решение извод, че договорът е сключен в такъв ущърб на кредитополучателя, водещ до противоречи на добрите нрави. Поддържа се, че в процесния договор за кредит и инкорпорираният в него погасителен план, изрично са посочени размерите на ГПР и ГЛП, които са съобразени със законовите изисквания, като липсва основание оспорените клаузи да се сметат за неотговарящи на изискването за добросъвестност и водещи до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя, съобразно формулировката на чл.143 от ЗЗП. Сочи се относима, според жалбоподателя съдебна практика. На последно място се поддържа, че уговорката за размера на възнаградителната лихва не може да представлява неравноправна клауза, тъй като това е основната престация по двустранния договор. Твърди се, че тази клауза не е възможно да бъде неравноправна, тъй като тя е била известна на потребителя и е изиграла основна роля за формирането на волята за сключване на договора. Сочи се, че подписите на длъжника на всяка страница от договор за кредит, установяват, че същият е знаел параметрите на договора и бил е наясно, каква сума му се предоставя и каква сума дължи. Ето защо се поддържа, че по отношение на основните престации по договора, не може да се твърди неравноправност на клауза, тъй като длъжникът е бил в позицията да договаря този параметър като основен за договора, наред с размера на отпусната сума. В допълнение се сочи, че в по-новата съдебна практика се приема, че не следва критерият “законна лихва“ да се абсолютизира и възнаградителната лихва да се счита за противоречаща на добрите нрави в случай, че надхвърля трикратния размер на законната лихва, а преценката дали договореното противоречи на добрите нрави, следва да се прави въз основа на конкретно установените във всеки отделен случай релевантни обстоятелства. С оглед изложеното, се моли за отмяна на атакуваната част от решението и уважаване на пълният размер на предявените претенции.

В срока по чл.263 от ГПК въззиваемата страна, чрез назначеният ѝ особен представител, е депозирала отговор на въззивната жалба, с който се поддържа становище за нейната неоснователност. Оспорват се доводите на жалбоподателя, че при постановяване на решението си, съдът се е позовал на загубила значение съдебна практика и че не се е съобразил с разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК. Сочи се актуална, според ответника по жалбата, съдебна практика и се поддържа, че цитираната правна норма, уреждаща максимално допустимият размер на ГПР, не изключва преценката за валидност и справедливост на уговорката за възнаградителна лихва по смисъла на чл.26, ал.1 от ЗЗД за противоречие с императивни правила на закона и с добрите нрави. Сочи се, че жалбоподателят е допуснал смесване на понятията “годишен процент на разходите“ и “годишен лихвен процент“, като двата икономически показателя не са еквивалентни и стойностите им се изразяват в различни величини. Поддържа се, че възприетото от законодателя ограничение в размера на ГПР не се отнася за уговорения лихвен процент,

чието съответствие с правните принципи на справедливост и засилена защита на потребителите подлежи на самостоятелна преценка. Оспорват се доводите на въззивника, че кредитодателят разполага с правно защитим интерес да реализира прекомерна печалба, тъй като предоставя парични средства без обезпечение и с висок риск от несъбираемост. Поддържа се, че икономически по-слаба страна по договорите за потребителски кредит, са кредитополучателите и те следва да получат балансирана защита на справедливия си интерес от равноправни условия на кредитиране, чрез осигуряване на обоснован размер на възнаградението, което кредиторът получава за предоставената от него услуга. Поддържа се още, че не е справедливо да се обвързва допустимият максимален размер на възнаградителната лихва с вероятните загуби от дейността на кредитодателя, изразяващи се в рисково кредитиране на неплатежоспособни длъжници, тъй като така върху изправните кредитополучатели неоправдано се възлагат неизгодите от неудовлетворени претенции на кредитора по правоотношения с трети лица, без връзка с кредитното правоотношение, чието изпълнение се търси. На следващо място се оспорва относимостта на посочената от жалбоподателя съдебна практика, като са развити подробни съображения за неприложимостта ѝ към разглежданият казус, като се твърди наличието на трайна съдебна практика, която приема за противоречаща на добрите нрави уговорка за възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва и се сочи такава. На последно място се оспорват доводите и искането на жалбоподателя за присъждане на пълния размер на претендираната главница, като се поддържа, че с атакуваното решение е установена неправомерност, съответно недействителност на уговорка от договора за кредит, предвиждаща такса "ангажимент" в размер на 157.50лв. Ето защо тази сума се явява получена без основание от кредитора, поради което главницата по отпуснатия кредит, следва да се счита в размера на реално усвоените от кредитополучателя 4342.50лв. Сочи се, че в размера на претендираната с исковата молба главница, са включени и дължими вноски за застраховка, като кредиторът е бил овластен да събира в следствие от отделно облигационно правоотношение, но това не го прави нито титуляр на вземането, нито носител на правото да го събира принудително. Ето защо се твърди, че неоснователна е претенцията, касаеща остатък от дължима застрахователна премия. В заключение се поддържа, че решението, с което са отхвърлени част от претенциите, е правилно и законосъобразно, поради което се моли за потвърждаването му.

В открито съдебно заседание въззивникът, чрез подадена писмена молба от пълномощникът му, поддържа жалбата и моли за отмяна на атакуваният съдебен акт.

Въззиваемата страна не се представлява, като с подадена писмена молба от процесуалният ѝ представител, взема становище за неоснователност на жалбата.

За да се произнесе по спора съдът съобрази, следното:

Съдът е сезиран с претенция с правно основание чл.422 от ГПК вр. с чл.415 от ГПК, чл.430, ал.1 и ал.2 от ТЗ и чл.79 от ЗЗД, и чл.86, ал.1 от ЗЗД за приемане на установено, че Г. К. С. дължи на "Фронтекс Интернешънъл" ЕАД сумата от 3394.40лв., представляваща главница по Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409, сключен на

22.02.2017г. с “БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД, вземането по който е прехвърлено на жалбоподателя с Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.08.2019г. и Приложение 1 към Приемо-предавателен протокол от 05.03.2020г., сумата от 1344.68лв., представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 05.02.2019г. до 05.02.2021г. и сумата от 648.42лв., представляваща лихва за забава за периода от 06.02.2019г. до 01.06.2021г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда до окончателното ☐ изплащане, за които суми е издадена Заповед №3057/30.06.2021г. за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК по ч.гр.д. №9496/2021г. по описа на РС Варна.

В исковата молба се твърди, че на 22.02.2017г. между “БНП Париба Пърсънъл Файненс” ЕАД и Г. К. С. е сключен Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409, по силата на който на ответника е предоставен кредит в размер на 4500лв. преведени по посочена от него банкова сметка. Сочи се, че с договора е уговорена такса ангажимент в размер на 157.50лв., дължима при усвояване на кредита, чрез удържането ѝ от предоставената сума, срещу което кредитодателят се задължил да сключи договора при фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1, т.5 от ЗПК, който бил в размер на 36.14 %. Сочи се още, че страните са договорили връщането на заетата сума, ведно с надбавка, представляваща печалбата на кредитора /договорна възнаградителна лихва/ да стане чрез 47 броя месечни погасителни вноски в срок до 05.02.2021г. Твърди се, че ответникът преустановил плащанията по договора за кредит, като падежът на първата неплатена вноска е 05.02.2019г., от когато е начислена и лихва за забава. Поддържа се, че с Приложение №1а от 05.03.2020г. към Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.08.2019г., кредиторът е прехвърлил вземането си от ответника в полза на ищеца, за което на длъжника било изпратено уведомление за цесия на адреса, посочен в договора за кредит. Поддържа се още, че изпратената до длъжника пощенска пратката била върната в цялост като непотърсена, тъй като същият не бил открит на адреса. Моли се да се приеме, че длъжникът е уведомен за цесията на основание чл.99, ал.3 от ЗЗД с изпращането на уведомление с писмо с обратна разписка, евентуално с връчването на исковата молба.

С постъпилият от страна на ответницата отговор на исковата молба се поддържа становище за неоснователност на иска, като се поддържа, че договорът за кредит е нищожен, защото съдържа уговорки, които необосновано накърняват правата на ответника на равноправни условия за получаване на потребителски кредит. Твърди се, че уговорката за дължима “такса ангажимент“ по т.2 от договора за кредит е неправопавна, защото размерът на таксата е съществена част от общата предоставена сума /3.5 %/ и значително намалява получената от потребителя сума, която наред с това впоследствие се олихвява. Излагат се подробни съображения за недействителност на клаузите касаещи включената в съдържанието на процесния договор за кредит, застраховка “Защита на плащанията“, респективно се поддържа, че заплатени от потребителя суми за застрахователна премия, са платени без основание. Твърди се, че клаузата, обективирана в т.2 от договор, е недобросъвестно уговорена, тъй като не позволява на потребителя да прецени

икономическите последици от сключването на договора, поради което е и нищожна на основание с чл.143, ал.2, т.19 от ЗЗП. Поддържа се, че клаузата определяща възнаградителната лихва-фиксираният годишен лихвен процент по заема в размер на 36.14%, е нищожна на основание чл.26, ал. 1 от ЗЗД, противоречи на добрите нрави. Сочи се, че доколкото процесният договор е потребителски, който се ползва със засилена защита по ЗЗП и ЗПК, в съдебната практика трайно се приема, че максималният размер на възнаградителната лихва, следва да е ограничен до трикратния размер на законната лихва. Изложени са доводи, че кредиторът не е положил достатъчни усилия за извънсъдебно събиране на вземането си. На следващо място са развити съображения за недействителност на договора за кредит, който не отговаря на изискванията на чл.10, ал.1 от ЗПК досежно размера на шрифта, съответно се поддържа приложимост на чл.22 от ЗПК и чл.23 от ЗПК, в резултат от което потребителят дължи само чистата стойност на кредита, в случая 4342.50лв., без да дължи лихва или други разходи. Поддържа се, че с плащането на 22 бр. погасителните вноски размер от по 207.75лв. с настъпили падежи до 05.02.2019г. или общо сумата от 4570.50лв. и на основание чл.23 от ЗПК ответникът изцяло е погасил задължението си по процесният договор за кредит. На следващо място се твърди, че ответникът не е надлежно уведомен за извършената цесия, тъй като ищецът не е разполагал с необходимата представителна власт по смисъла на чл.17, ал.2, т.2 от ТЗ, като са развити подобни доводи за изискванията за упълномощаване в хипотезата на представител на клон на чуждестранен търговец.

Настоящият състав на Варненски окръжен съд, като съобрази предметните предели на въззивното производство, очертани в жалбата, приема за установено от фактическа и правна страна, следното:

Жалбата, инициирала настоящото въззивно произнасяне, е подадена в срок, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от обжалване, поради което е допустима и следва да се разгледа по същество.

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта-в обжалваната му част. Обжалваното решение е валидно постановено в пределите на правораздавателната власт на съда, същото е допустимо, като постановено при наличието на положителните и липса на отрицателните процесуални предпоставки.

По отношение на неправилността на първоинстанционния съдебен акт, съобразно разпоредбата на чл.269, ал.1, изр.2 от ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания за неправилно формирани изводи от съда, като служебно следи за нарушение на императивна материалноправна разпоредба, дори ако тяхното нарушение не е въведено като основание за обжалване /ТР №1/2013г. на ОСГТК/.

В случая оплакванията на въззивницата, по същество съставляват оспорване на изводите на районният съд относно валидността на клауза от договора, с която е договорен размер на дължимата възнаградителна лихва. Така направените оспорвания не съставляват новонаведени възражения или фактически твърдения и едновременно с това попадат в кръга

на дължимата от съда служебната проверка за недействителност, поради което следва да бъдат разгледани по същество.

По делото не е налице спор и от приетите преписи от Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409 от 22.02.2017г., е видно, че между “БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД и ответника, е сключен договор за заем за сумата от 4500лв., който последният следва да върне, чрез 47 равни месечни вноски от по 207.75лв., при годишен лихвен процент от 36.14 % и ГПР от 46.03 %. С т.2 от договора е уговорена такса ангажимент в размер на 157.50лв., дължима при усвояване на кредита, чрез удържането ѝ от предоставената сума. Плащането на въпросната такса е обвързано със сключването на договора при фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1, т.5 от ЗПК, който е в размер на 36.14 %. Общо дължимата сума по кредита е в размер на 9764.25лв. и включва освен задължението за главница и възнаградителна лихва, и плащане на застрахователна премия в размер на 1184.40лв. по застраховка “Защита на плащанията“, дължима директно в полза на застрахователният агент. От приложеното платежно нареждане е видно, че кредитора е превел по сметка на длъжника заемната сума, след приспадане на вземането за такса ангажимент или сумата от 4342.50лв.

Установява се от представените по делото заверени преписи от Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.08.2019г., ведно с Приложение №1а от 05.03.2020г. и Потвърждение от 05.03.2020г. по чл.99, ал.3 от ЗЗД, че кредиторът е прехвърлил вземането си от ответника, произтичащо от процесният договор за заем, в полза на ищеца

По делото са представени заверени преписи от Пълномощно №3396/2020 и Уведомление за извършено прехвърляне на вземания, според които старият кредитор, чрез пълномощник-новия кредитор, е отправил волеизявление до длъжника, че е прехвърлил на ищеца вземанията си по процесният договор за кредит. Видно е от приложеното известие за доставяне, че въпросното уведомление не е достигнало до ответника, тъй като пратката не е потърсена от адресата.

Според заключението на назначената по делото Съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като компетентно и добросъвестно изготвено, и неоспорено от страните, след сключване на процесният договор кредитора е превел по посочена от ответника банкова сметка сумата от 4342.50лв., която представлява разлика между договорената главница в размер на 4500лв. и таксата ангажимент в размер на 157.50лв. През периода 16.06.2017г.-12.02.2019г., без да спазва падежните дати, ответникът е внесъл по сметка на кредитора сумата от общо 4571.57лв., с които според последният са погасени 1256.80лв.-главница, 2375.17лв.-договорна лихва и 579.60лв.-застраховка. Към 29.06.2021г. общото непогасено задължение по процесния договор за кредит, е в размер на 5387.50лв., от които 3243.20лв.-главница, 1344.68лв.-редовна договорна /възнаградителна/ лихва за периода от 05.02.2019г. до 05.02.2021г., 151.20лв.-застрахователна премия за периода от 05.03.2019г. до 05.02.2021г., 341.74лв.-лихва за забава от 05.02.2019г. до 04.03.2020г. начислена при “БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. и 306.68лв.-лихва за забава от

05.03.2020г. до 01.06.2021г. начислена при ответника.

Въз основа на горното, въззивният съд намира, следното:

Предвид правилата за разпределение на доказателствената тежест и с оглед предмета на предявените претенции, в разглежданият казус ищецът, следва да установи възникването и дължимостта на спорните вземания и по конкретно сключването на договор за заем, с твърдените параметри /страни, размер, срок, падеж, неустойка, лихви и т.н./ и реално предаване на длъжника на сумата предмет на договора. Следва да установи още, че е носител на процесното вземане в резултат от настъпило частно правоприемство по силата на договор за цесия, сключването на който е доведено до знанието на длъжника. На последно място ищецът, следва да установи размера на претенции си.

От своя страна ответникът, следва да установи правоизключващите си възражения за недействителност на част от клаузите по процесния договор, или правопогасяващите факти и обстоятелства, в това число, че е изправна страна по договора, т.е. че е налице погасяване на задължението.

Сключването на процесният договор за заем и получаването на сумата предмет на същия, не се оспорва от ответника се установява от ангажираните от ищеца доказателства.

По отношение на валидността на процесният договор за заем, на първо място, следва да се има предвид, че с оглед момента на договарянето между заемодател и заемател, договорът попада в приложното поле на ЗПК и общата императивна потребителска закрила. Това е така предвид факта, че заема /кредита/ е предоставен на физическо лице, като не са налице данни то да е действало като професионалист, респективно кредитополучателката се явява потребител по смисъла на чл.9, ал.3 от ЗПК. Наред с това договорът е сключен от търговско дружество, което предоставя кредити на потребители в рамките на своята професионална или търговска дейност. В тази връзка съдът има служебно задължение да извърши проверка за нарушение на специалните норми регламентиращи потребителското кредитиране в това число за недействителност на процесният договор, поради противоречие с разпоредби на ЗПК, предвид съдържащата се в тях императивна закрила, срещу неравноправно договаряне.

Доводите на ответника за наличие на пороци в процесният договор, които обуславят неговата недействителност по смисъла на чл.22 от ЗПК, са неоснователни и се опровергават от събраните по делото доказателствата. Видно е от съдържанието на договора, ведно с погасителен план и стандартен европейски формуляр, че при сключването му са спазени изискванията на чл.10, ал.1, чл.11, ал.1, т.7-т.12 и т.20 и чл.12, ал.1, т.7-т.9 от ЗПК, доколкото същият е в писмена форма, съдържа дата и място на сключване, вида на предоставения кредит, индивидуализация на страните по него, срок, общия размер на кредита, размер на лихвения процент и условията за издължаване на кредита. Посочени са общата дължима сума от потребителя и начина на формирането ѝ, както и годишния процент на разходите, с описание на компонентите и размерът му, който попада в границите нормативно заложеният лимит, т.е. договора отговаря на изискванията на чл.11, ал.1, т.10 от

ЗПК и чл.19, ал.1-4 от ЗПК. Видно е още, че елементи на договора са представени с еднакъв по вид, формат и размер шрифт-не по-малък от 12, като всички условия по него са ясно и четливо написани.

Не така стоят нещата с уговорката за заплащане на такса ангажимент в размер на 157.50лв. за прилагане по договора на фиксиран лихвен процент по смисъла на §1, т.5 от ЗПК. Въпросната такса е предвидена в т.2 от процесния договор, като според посочената клауза таксата подлежи на заплащане, чрез приспадането ѝ от главницата в размер на 4500лв при усвояване на кредита, съответно кредитора е превел по банковата сметка на длъжника сумата от 4342.50лв. Разпоредбата на чл.10а, ал.2 от ЗПК предвижда, че кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Процесната такса ангажимент е предвидена за гарантиране на фиксиран лихвен процент по кредита, т.е. че кредитора няма да предприема действия за изменение на размера на възнаграждението си през целия срок на договора, което по своя характер е свързано с управлението на кредита. Ето защо въпросната уговорка се явява недействителна като противоречаща на закона, респективно сумата от 157.50лв. е недължима в резултат, от което размера на подлежащата на връщане главница по кредита, е размер на реално полученото от кредитополучателя в размер на 4342.50лв.

Настоящият въззивен състав намира за неоснователни доводите на ответника за нищожност на клаузата от договора определяща възнаградителната лихва по кредита, съответно за неправилни мотивите на първоинстанционният съд, който е приел, че уговорка за лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, противоречи на добрите нрави. Безспорно е, че уговореният с процесния договор размер на фиксираният годишен лихвен процент е 36.14 %, съответно че размера на законната лихва за забава през процесния период е 10 % /формиран от основния лихвен процент на БНБ, който през срока на договора за кредит е 0 % + надбавка от 10 %/. В резултат, от което размера на договорната лихва действително надхвърля трикратния размер на законната лихва. От друга страна обаче актуалната съдебна практика изоставя консервативното разбиране, че уговорка за възнаградителна лихва, която надхвърля двукратно законната такава по обезпечени кредити и трикратно по необезпечени кредити, е нищожна по смисъла на чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД, като се приема, че няма установен универсален критерий за преценка кога договорената лихва е неморално висока и надхвърля границите на нравствено допустимото. Вместо това се възприема, че този въпрос следва да се решава конкретно за всеки отделен случай, като се съобразят всички обстоятелства по делото-не само размер на лихвата, но и размерът и валутата на предоставения капитал, срокът на ползването на паричните средства; обстоятелствата, при които е било поето задължението за лихва, нейната функция, както и всички други условия и обстоятелства по договора, които евентуално биха имали значение за размера □. Наред с това нищожността на договорната възнаградителна лихва може да произтича не само от начина на изчисляване /размера/, но и на плащане-пр.уговорка за плащане на главницата, само с една или само с няколко последни вноски, би накърнила принципа за справедливост.

В разглежданият казус срокът на договора от 4 години, е относително дълъг за този тип потребителски кредити, което води до това, че размерът на възнаградителната лихва от 4079.85лв. се доближава като стойност до размера на отпуснатата в заем сума. От друга страна плащането на главницата и лихвата, става едновременно чрез месечни анюитетни вноски, което не дови до допълнително /скрито/ генериране на лихва, каквото би се получило при плащането на неравни погасителни вноски или на такива предвиждащи погасяване първо на възнаграждението, след което на главницата. От значение в случая е и липсата на предоставено обезпечение за погасяване на кредита, което увеличава рискът от сделката, който се носи кредитора.

Предвид изложеното и като взе предвид автономията на волята на страните, настоящият състав на съдът приема, че размерът на възнаградителната лихва е съответен на насрещната престация на кредитора и на риска, който той поема като небанкова институция, която се самоиздържа от собствената си печалба. В този смисъл съдът намира, че договарянето на лихва в размер на 36.14 % не противоречи на принципа за справедливост и добросъвестност, съответно че клаузата от договора, която я предвижда, не противоречи на добрите нрави.

За да достигне до горният извод съда съобрази още, че възприетото в съдебната практика разбиране за нищожност на клауза, предвиждаща дължимост на възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, е било релевантно преди приемането на чл.19, ал.4 и ал.5 от ЗПК /в сила от 23.07.2014г./, докогато в закона не е била определена горна граница на договорната лихва при потребителските кредити. Със създаването на ал.4 и ал.5 на чл.19 от ЗПК по императивен начин се регламентира предела на общо оскъпяване на кредита-до пет пъти размера на законната лихва. С поставянето на максимална горна допустима граница на годишния процент на разходите, законодателят е защитил правата на кредитополучател от едностранен произвол на по-силната икономически страна, каквато е кредитодателят /в този смисъл-Решение №176 от 29.06.2020г. по в.гр.д. №234/2020г. на ОС Пазарджик, Решение №119 от 29.04.2020г. по в.гр.д.№570/2019г. на ОС Враца, Решение №22 от 24.02.2020г. по т.д.№11/2020г. на ОС Русе, Решение №260048 от 26.10.2020г. по в.гр.д.№218/2020г. на ОС Шумен, Решение №183 от 25.02.2020г. по т.д. №1920/2019г. на ОС Варна, Решение от 22.03.2021г. по в.гр.д.№11513/2019г. на СГС, Решение №260123 от 10.06.2021г. по в. гр.д.№114/2021г. на ОС Кюстендил/. До предвидения в чл.19, ал.4 от ЗПК размер страните могат свободно да се договорят и потребителят може да извърши преценка дали конкретните условия са изгодни за него, като с уговорения в процесния договор ГПР в размер на 46.03 % са спазени тези изисквания, съответно клаузата за заплащане на договорна лихва с 36.14 % фиксиран годишен лихвен процент, се явява действителна.

Неоснователни са доводите на ответникът, че процесният размер на договорната лихва води до необосновано високо възнаграждение за кредиторът спрямо предоставената от него услуга, съответно че не е справедливо да се обвързва размера на лихвата с вероятните загуби от дейността на кредитодателя, защото така върху изправните

кредитополучатели неоправдано се възлагат неизгодите от неудовлетворени претенции по правоотношения с трети лица. Основно финансово /икономическо/ правило е, че освен наличието или липсата на обезпечение, следващият елемент, който влияе на размера на възнаградителната лихва, е вероятността /риска/ кредита да не бъде погасен. Процесният потребителски кредит, е един от най-рисковите финансови инструменти на пазара, доколкото не е обезпечен по никакъв начин /дори най-елементарното с превод на работна заплата/ и не е съпроводен с продължителна и формално обременена процедура по отпускането му. Въпросните особености на процесният договор, вероятно са и основаната причина кредитополучателя да предпочете заем от небанкова институция, вместо банков кредит. В този смисъл уговореният с процесният договор размер на възнаградителна лихва не е неоправдано висок или несправедлив, съответно не води до неоснователно обогатяване на кредитора.

Доводите на ответника, че частта от иска, касаеща остатък от дължима застрахователна премия е неоснователен, са ирелевантни за спора, тъй като макар в погасителните вноски по кредита да са включени задължения по договор за застраховка, то такива вземания не са предмет на претенцията на ищеца и не са включени в претендираната главница.

Неоснователни са възраженията на ответника, че не е надлежно уведомен за договора за прехвърляне на вземания, с който кредитора е прехвърлил процесните вземания в полза на ищеца, поради което последният не е легитимиран да ги претендира, тъй като цесията не е произвела ефект. Неспазването на изискването за уведомяване на длъжника от старият кредитор за прехвърляне на вземането, не влияе върху валидността на договора за цесия, тъй като това задължение е въведено с оглед защитата на длъжника срещу възможността да изпълни на кредитора, който вече се е разпоредил с дълга. Ето защо въпросното възражение би имало значение, само ако длъжника поддържа, че е платил на стария кредитор, каквото твърдение в разглежданият случай не е изложено.

С оглед гореизложеното и предвид заключението на ССч.Е, според което непогасено задължение по процесния договор за кредит, е в размер на 5387.50лв., от които 3243.20лв.- главница, 1344.68лв.-редовна договорна /възнаградителна/ лихва за периода от 05.02.2019г. до 05.02.2021г., съдът намира че претенцията на ищеца за дължима главница след приспадане на недължимо удържаната такса ангажимент в размер на 157.50лв., се явява основателна за сумата от 3085.70лв. и изцяло по отношение на претендираната възнаградителна лихва.

В заключение съставът на въззивния съд намира, се налага отмяна на обжалваното решение в частта, с която е отхвърлен иска за установяване на задължение за главница за разликата над 355.82лв. до 3085.70лв. и изцяло за договорна възнаградителна лихва в размер на 1344.68лв. за периода от 05.02.2019г. до 05.02.2021г.

При този изход от спора извършеното от първоинстанционния съд разпределение на деловодните разноските, се явява неправилно и следва да бъде отменено, респективно на основание т.12 на ТР №4/2013г. се определят разноски за заповедното производство при

условията на чл.78, ал.1 вр. с ал.8 от ГПК според уважената част от претенциите и доказателствата за извършването им, като изчислени по посоченият начин разносните възлизат на 129.72лв. За първоинстанционното производство дължимите разноси възлизат на 1012.98лв. и тези за въззивното на 442.15лв.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №3139 от 19.10.2022г., постановено по гр.д.№16970/2021г. по описа на Районен съд Варна, **в частта, с която е отхвърлен иска за приемане на установено, че Г. К. С., с ЕГН *******, дължи на **“Фронтекс Интернешънъл“ ЕАД**, с ЕИК 200644029, **разликата над 355.82лв. до 3085.70лв.**, представляваща главница по Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409 **и сумата от 1344.68лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода 05.02.2019г.-05.02.2021г., за които суми е издадена Заповед за изпълнение №3057/30.06.2021г. по ч.гр.д.№9496/2021г. по описа на РС Варна, **както и в частта за присъдените деловодни разноси**, вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЕМА за установено, че Г. К. С., с ЕГН *****, с адрес: *********, дължи на **“Фронтекс Интернешънъл“ ЕАД**, с ЕИК 200644029, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.“Хенрик Ибсен“ №15, ет.6, представлявано от Л.К.Д., **разликата над 355.82лв. до 3085.70лв.**, представляваща главница по Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409, сключен на 22.02.2017г. с **“БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД**, вземането по който е прехвърлено в полза на ищеца с Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.08.2019г. и Приложение 1 към Приемо-предавателен протокол от 05.03.2020г. **и сумата от 1344.68лв.**, представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 05.02.2019г. до 05.02.2021г., **ведно със законната лихва** върху главницата, **считано от датата на подаване на заявлението в съда-29.06.2021г.** до окончателното ☐ изплащане, за които суми е издадена Заповед за изпълнение №3057/30.06.2021г. по ч.гр.д.№9496/2021г. по описа на РС Варна

ПОТВЪРЖДАВА Решение №3139 от 19.10.2022г., постановено по гр.д. №16970/2021г. по описа на Районен съд Варна, **в частта, с която е отхвърлен иска за приемане на установено, че Г. К. С., с ЕГН *******, дължи на **“Фронтекс Интернешънъл“ ЕАД**, с ЕИК 200644029, **разликата над 3085.70лв. до 3394.40лв.**, представляваща главница по Договор за потребителски паричен кредит №PLUS-14531409 от 22.02.2017г., за която сума е издадена Заповед за изпълнение №3057/30.06.2021г. по ч.гр.д. №9496/2021г. по описа на РС Варна.

ОСЪЖДА Г. К. С., с ЕГН *****, с адрес: *********, **да заплати на “Фронтекс Интернешънъл“ ЕАД**, с ЕИК 200644029, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.“Хенрик Ибсен“ №15, ет.6, представлявано от Л.К.Д., **сумата от 129.72лв.** представляваща деловодни разноси за заповедното производство **и сумата от 1455.13лв.**,

представляваща сбор от деловодните разноси за първоинстанционното и въззивното искиви производства.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____